

ፖለቲካዊ ብቕዓት ዝፈጥሮ ቁጠባዊ ሓይሊ

ብዶ/ር በረኸት ፈዳይ

ኣብ ፖለቲካ ዓለም፡ ምስ እዋኑ ዝምዕብሉ ተርእዮታት ብዙሕ ውዲታትን ተስፋ ዘቕርጹ ሽርሕታትን ኣወሃሂዱ ኣብ ዝኸሰተሉ እዋን፡ ኣርሒቕን ኣዕሚቕን ክጥምት ብቕዓት ብዘለዎ ኣእሙሮ ዝተኸበ መሪሕነትን ውዳቤን እንተድኣ ዘይሃልዩ፡ ኩልጊዜ ግዳይ ናይቲ ቅድሜኡ ዝያዳ ሰጉሙ ንረብሓኡ ውዲታት ዝኣለመ መስርሕ ከምዝገብረካ፡ ርሑቕ ከይከድና መብዛሕትኣን ሃገራት ኣፍሪቃ ዝሓልፎኦ ዘለዎ ክውንነት ህያው ኣብነት ስለዝኸነ ምግምጋሙ ዘጸግም ኣይኮነን። ኤርትራ ግን ንጥፍኣታ ዝቐንዑ መጠነ ሰፈሕቲ ፖለቲካውን ወተሃደራውን ውዲታት ፊት ንፊት ገጢጣ፡ ኣንፈታ ከይሰሓተት ሳላ ኣብ ዘቤታዊ ዕዮ ገዝኣ ጥራሕ ተጸሚዳ ብዓቕሊ ዝሰርሐት፡ ነቲ ናይ ጸላም መድረኽ ስዒራ ኣብ ባዕላ እትውንኖ ሓድሽ መድረኽ ተቑምት ምህላዎ፡ ከም ብርሃን ቀትሪ ንኹሉ ጋህዲ እንዳኾነ ዝመጽእ ዘሎ ሓቂ እዩ።

ኤርትራ ከም ሃገር ንኸይትህሉን ናብ ዘይዋናታታ ንምምላስን ኣብ ዝተኸየደ ምርብራብ፡ ክቡር ናይ ጊዜ ዋጋ ኢና ተሓቲትና። ብሰንኩ ኣብ መነባብሮ ህዝብን ቁጠባዊ ምዕባሌ ሃገርን ሰፍ ዘይብል ክስራን ኣውራጃልና ከምዘሎ ዘማትእ ኣይኮነን። ብሕልፊ ነቶም ኣብ ሓርነታዊ ቃልስና ንኹሉ መስገደላት ሰጊሮም ሃገር ዘረከቡ ምፍጻት ዜጋታት ተጋደልትና ሞሳ ተጋድሎኦም ኣብ መነባብሮኦም ዕቤትን ምምሕያሽን ከየስተማቐሩ ኣብ ቀጻሊ ምክልኻል ሃገር ምጽማዶም በቲ ሓደ ወገን፡ ነቲ ሰውራ ጸይሩ ብትብዓት ዝተጓዕዘ ሓፋሽ ህዝቢ ድማ ድሕሪ ናጽነት እንተኸነ'ውን ንዝነበሮ ትጽቢትን ኣብ ጉዕዞ ንዘጋጠመ ክውንነትን ተጻዊሩ ኣብ ቀጻሊ መኸተ ምጽማዶን በቲ ካልእ፡ ኣዛሚድካ ክርኣ እንከሎ ዘስዓበልና ማሕበራውን፡ስነ-ኣእሙሮኣውን ቁጠባውን ሃስያ መጠነ-ሰፊሕ እዩ። ኣብዚ ዘየላቡ ናይ ፖለቲካዊ ቃልሲ እዋን ግን እዛ ሃገር ሳላ ኣንፈቱ ዘይስሕት መሪሕነትን፡ ተባዕ ምክልኻል ሓይልታት ኤርትራን ጽንዓት ዝተጎልበበ ጸዕራም ህዝቢ ዝተዓስለት ግን ሃገር ኣውሒስና ጥራሕ ዘይኮነ፡ ሓንቲ ናጻ ናጽነት እትውንን ናይ ገዛእ ኣጀንዳኣ ባዕላ እትሕንጽጽን ኣብ ገዛእ ማእገራ እትምርኮስን ብዝረብሑን ዘይረብሑን ዘይትድፈር ፡ ኣብ ዘባና ጸላዊ ተራ ከተበርክት ብቕዓት ዘለዎ ሃገር ኣርዒምና፡ ናብቲ ኣማዕዲና ክንጥምቶ ዝጸናሕና መድረኽ ቁጠባዊ ምዕባሌ ሃገር ርእስና ኣቕኒዕና ክንሳጉም ምብቃዕና ሞሳ ተጋደልትናን ህዝብናን መሪሕነትናን ከምዝተዋሕሰ ዘረጋግጽ መርትዖ እዩ።

ኤርትራ ኣብ ሓድሽ ታሪኻዊ መድረኽ-መቐይሮ ትኣቱ ኣላ ክበሃል እንከሎ እምበኣርክስ፡ ተጻዋርነትን ኣንፈትካ ዘይምስሓትን ከም ክብሪ ኣማዕቢላን ህላዌኣ ከም ሃገር ኣውሒሳን

ንፖለቲካውን ወተሃደራውን ቃልሲ ከም ናይ ክብሪ ካባ ለቢሳ ትኣትዎ ዘላ መድረኽ ቁጠባዊ ሕውዳት እዩ። እዚ ቁጠባዊ መድረኽ ካብቲ ፖለቲካዊ መድረኽ ዝፈልዮ ፡ ፍረ ጸማ ናይቲ ከይተሓለለ ሃገር ዘውሓሰ ዜጋ ኩነታት መነባብሮ ኣብ ምምዕባልን ምምሕያሽን ዝካየድ ቃልሲ እዩ ክኸውን። እዚ ንኣትዎ ዘሎና መድረኽ ግን ናይ ባዕሉ ኣዝዮም ዝተሓለለኹን ዝተራቐቐን ብድሆታት ዘለዎ፡ ከምቲ ፖለቲካዊ ቃልሲ፡ ቁጠባዊ መኸተ'ውን ትኩርነትን ብልሕን፡ ምዕቡል ምሕደራን ዝሓትት ተሃዋሲ መድረኽ ምኃኑን፡ ሕጂ'ውን ህዝቢ ኤርትራ ኣፍልጦኡን ርድኢቱን ኣብ ቁጠባዊ ህንጻት ሃገር ንክምዕብል ዝሕተተሉ ሓድሽ መድረኽ ስለዝኸነ ፍሉይ ግንዛብ ዘድልዮ ኣገዳሲ መድረኽ'ውን እዩ ክኸውን።

ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብቲ ዝተናውሐ ሓርነታዊ ቃልሱን፡ ድሕቲ ናጽነት ኣብ ምውሓስ ሃገር ዝተሞከሮን ዘጥረናዮን ፖለቲካዊ ንቕሓት ኣቃሊልካ ዝርእ ኣይኮነን። ከም ዜጋታት ብእኩብ ሃሙን ቀልቡን ኣብ ሕቶ መሰል ርእሰ ውሳኔን ምክልኻል ሃገርን ተጸሚዱ ስለዝጸንሐ፡ ኣብ ወተሃደራውን ፖለቲካውን ብቕዓቱን ዘለዎ ርድኢትን ብዓይነት ውዳቤኡን ኣብ ከባቢናን ዘባናን ካብ ዝርከቡ ኣህዛብ ዝያዳ ሰጉሙ ይርከብ። ሎሚ ኣብ ዘባና ጌና ህውከትን ዕግርግርን ኣብዘይቀሰነሉ እዋን፡ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ውሽጡ ደሴት ሰላምን ርግኣትን ፈጠሩ ምህላወ፡ ልዕሊ ዝኸነ ሃብቲ ዝቐጸር ጸጋ እዩ ወኒኑ ዘሎ። እዚ ቕሳነት ድማ ብዘይካ'ቲ ኣብ ዓይነት መነባብሮ ህይወት ዜጋታት ዘለዎ ኣበርክቶ፡ ኣብ ቁጠባዊ ዕቤት ሃገር ክፈጥሮ ዝኸእል ድርጊት መወዳድርቲ ዮብሉን። ይኹን እምበር፡ ሰላምን ርግኣትን ንበይኑ፡ ብዘይ ቁጠባዊ ምዕባሌን ምምሕያሽ መነባብሮ ናይቲ ዝሰፍሐ ህዝብን ቀጻልነቱ ክረጋገጽ ከምዘይክእል ታሪኽ ይምህረና እዩ።

ስለዝኸነ፡ ብቕዓትና ኣብዚ ብቴክኖሎጂ ዝተራቐቐ ፊናንሳውን ንግዳውን መስርሕ ዓለምና ዝካየድ ህንጻት ሃገር ዘሎና ኣፍልጦን ንቕሓትን ብሕጂ ንፍልሞ ዘሎና መድረኽ ስለዝኸነ ናይ ሎሚ ሃንደበተይ ዝሰሓበ ኣርእስቲ ኮይኑ ረኺበዮ ኣለኹ። በዚ ኣጋጣሚ ግን ንህዝቢ ኤርትራ ኣገናዕ ክብሎ ዝደለ፡ ንስለቲ ወናኒ ዛዕብኡ ስለዝኸነ ቀዳምነታቱ ብምስራዕ ናብ መድረኽ ቁጠባዊ ህንጻት ሃገሩ ዝዝትየሉ መድረኽ ብኹርዓት ክሰግር ምብቕዑ እዩ።

ናብዚ ሕጂ ንኣትዎ ዘሎና መድረኽ ቁጠባዊ ሕውዳት ነዊሕ ጊዜ ከምዝወሰደልና ርዱእ ይመስለኒ። ብምርጫና ዘይኮነስ፡ ተገዲድና ዝተጓዓዝናዮ ነዊሕ ጊዜ እዩ ነይሩ። ጊዜ ድማ ሓደ ካብቶም ረቓቓቲ ናይ መዐቀኒ ምዕባሌ እዩ። ኣብቲ ህላዌና ዝፈታተነሉ ዝነበረ ናይ ፈተነ መድረኽ ሳላ እጅጌና ሰብሲብና ኣብ ዕዮ ገዛና ተጸሚድና ንመጻኢ ምዕባሌ እዛ ሃገር ባይታ ዘንጽፉ መሰረታውያን ትሕተ-ቅርጺ ከነንጽፍ ዝጸናሕና ግን፡ ዘማዕበልናዮ ናይ ምስርሕ ብቕዓትና ሃብታም ተመኩሮ ዝቐሰምናሉ መድረኽ ብምንባሩ ዝተኸሰረ ጊዜ ከምዘይነበረ

ጌርና ክንግምግሞ ዝግባእ ይመስለኒ። ቁጠባና ብዘተኣማምን ንምህናጽን ሸቶኡ ንምውቃዕን ግን ጌና ብሕጂ ከቢድ ስራሕን ነዊሕ ጊዜን ከድልዮና ምኃኑ ብርትዓውን ውድዓውን መንገዲ ምርዳእ ከድልዮና እዩ። ስለዝኾነ ነዚ ተጎርኹና ሓሊፉ ዘሎ ጊዜ ብስጉሚ ክንበጽሖ ክንሕተት ኢና። ከምቲ ኣብ ሃገራዊ ቻርተርና ኣስፊርናዮ ዘሎና ራእይና ማሕበራዊ ፍትሒ ዘንገሰ፡ ምዕሩይ ዝርግሖ ዘለዎ ብቴክኖሎጂ ዝሰጎሙ ስርዓተ ትምህርትን ጥዕናን ክንዝርግሕን፡ ዜጋታት ካብ ጥሜትን ሕማማትን መሃይምነትን ኣገላጊልና፡ ብቑዕ መንበሪ ኣባይቲን ስራሕን ቀረብ ጽፍይ ዝስተ ማይን ከነውሕስን ካብ ኮነ፡ ማዕረግቲ ሃገር ንምውሓስ ዝተሓተትናዮ ሕጂ'ውን ዝኸበደ ስራሕን ተወፋይነትን ተባላሓትነትን ክንሕተት ምኃና ክንግንዘብ ይግባእ።

እዚ ኣርእስቲ ምናልባት ንክኢላታት ቁጠባ ዝሕደግ እኳ እንተኾነ፡ ከምቲ ኣብ ምክልኻል ሃገር እቲ ጉዳይ ንኪኢላታት ፖለቲካን ወተሃደራዊ ሰብ ሞያን ጥራሕ ይተሓደግ ዘይተባህለ፡ እኳ'ዳኣ ዝሰፍሖ ህዝቢ ሳላ ዝተሰተፎ ንቕሓት ሕብረተሰብና ኣብ ፖለቲካዊ ፍልጠቱ ከበርኽ ዝሓገዘ፡ ንኣትዎ ዘሎና መድረኽ ቁጠባዊ መኸተ'ውን ርእይቶ ኩሉ ዜጋ ዘድልዮ ባይታ ስለዝኾነ፡ ኩሉ ዜጋ በብዓቕሙ ርእይቶኡ ከፍስሶሉ ከድሊ እዩ። ብኡ መጠን ሓባራዊ ርዲኢትና ኣበሪኽና ንክንስጉም ክሕግዘና ስለዝኽእል። እቶም ብዓውዲ ቁጠባ ዝሰልጠኑ ምሁራት ሰብ ሞያ ዜጋታት ድማ ነቲ ኣደራሳ ግዳማዊ ውዲታት ኮይኑ ጸኒሑ ዘሎ፡ ሃገር ዘውሓሰ ህዝቦም ሞሳ ኣብ ምምላስ ክወስኑን ተራኣም ከዕዝዙን ትጽቢት ይግበረሎም ።

ኤርትራ ክትሃንጹ እትደሊ ቁጠባዊ ስርዓት፡ ካብ ምጽወታን ረዲኤትን ናይ ካልኣት ሃገራት ከዩቕመትካ ኣብ ገዛእ ማእገርካ ተሞርኩስካ ብሸርክነት ተወሃሂድካ እትሃንጹ ቁጠባ ኮይኑ፡ ድሌት ዝበዝሖ ህዝቢ ዘርውን መነበብሮኡ ዘመሓይሽን፡ ኣብ መላእ ሃገር ምዕሩይ ዝርግሖ ዘለዎ፡ ኣብ ግላዊ ወፍሪ ተበግሶን ውድድርን ዘተባብዕ፡ በዚ ኣገባብ ድማ ኣብ ውሽጢ እቲ ህዝቢ ዝበዝሖ ማእከላይ ደርቢ መነበብሮ ዘለዎ ሕብረተሰብ ብምፍጥር ማሕበራዊ ፍትሒ ዘረጋግጽ ቁጠባዊ ስርዓት እዩ። ግብራውነት ናይዚ ቁጠባዊ ዕላማ ዘውሕስ እስትራተጂ ድማ መንግስታውን ፡ብሕታዊ ትካላትን ፡ህዝባዊ ተሳትፎን ዘወሃሃደ ምስዝኾውን እዩ። እዞም ኣካላት ኣብ ሕድ-ሕድም ዝመላልኡን ዝተኸኸኡን እምበር ዝጓነጹ ኣካላት ኣይኮኑን።

ተራ መንግስታዊ ክበሃል እንከሎ፡ ነቲ ትጽቢት ዝግበረሉ ቁጠባ መንጻፍ ዘንብር ቅኑዕ ፖሊሲን እስትራተጂ ልምዓትን ብምሕንጻጽ፡ ብቕዓት ዘለዎም ትካላትን ምሕደራን ብምትእትታው፡ ኣብ ትሕተ-ቅርጽን፡ ምምዕባል ዓቕሚ ሰባትን፡ ምብርባር ባህሪያዊ ጸጋታትን ተዋፊሩ ማሕበራዊ ፍትሒ ኣብ ምንጋስ ተርኡ ምዕዛዝ ዩጠቓልል። ብተወሳኺ ምትብባዕ ኣህጉራዊ ምትሕብባርን፡ ርእሰማላውያን ኣውፈርቲ ማሎም ንኸውፍሩ ምጉስጓስን፡ ውዕላት ምፍርራምን ዝኣመሰሉ ባይታ ምጥጣሕ ። ዛጊት ኣብ ኤርትራ ማሕበራዊ ፍትሒ ንምንጋስ

ብመንግስቲ ሓያል ጻዕሪ ተዓሚሙ ስለዘሎ ኣዝዩ ዘተባብዕ ባይታ ተነጻፉ ከምዘሎ እዩ ዘርእዩኻ። እቲ ካልእ እስትራቴጂ ልምዓት ድማ ንብሕታዊ ግዳማዊ ወፍሪ ዘተባብዕ ባይታ ምንጻፍ እዩ። ኣብ ቁጠባ ርእሰማል ኣገዳሲ ስለዝኾነ፡ ኣብ ኢንዱስትሪን ሕርሻን ዕድናን ክነጥፉ ዝኽእሉ ብሕታውያን ግዳማውያን ሰብ-ማል ብምትብባዕ ወፍሪ ንኸካይዱ ባይታ ምንጻፍ እዩ። መንግስቲ ኤርትራ ቀዳምነት ንኤርትራውያን ኣውፈርቲ ዓቢ ዕድል ሂቡ ኣሎ። እዚ ፍሉይነት ኤርትራ ኣጉሊሑ ዘርኢ ፖሊሲ እዩ። እቲ ሳልሳይ ኣካል እስትራቴጂ ልምዓት ንሓፋሽ ዘሳትፍ መጠነ ንኡሳን ወፍርታት ብምትብባዕ ዝርጋሐ ዘለዎ ቁጠባዊ ወፍሪ ኣብ ዜጋታት ምትእትታው እዩ። ብሕታዊ ወፍሪ ንዓበይቲ ሰብ-ማል ጥራሕ ዝተሓዘኦ መስርሕ ዘይኮነስ ንዝሰፍሐ ሕብረተሰብካ ዘበጽሕ ዜጋታት ብእኩብ ወይ ብውልቂ ንኣሸቱ ንግዳዊ ትካላት ብምኽፋት ዝካየድ፡ ሃላኽቲ ነገራት ኣብ ኩሉ ኩርናዕ ሃገርና ብብዝሒ ኣብ ምዝርጋሕ ክነጥፉ ዝኽእሉ ነጋዶ ዘተባብዕ እስትራቴጂ ልምዓት እዩ።

ዓለምና ናይ ውድድር ዓለም ስለዝኾነት፡ ኤርትራ ድማ ኣብዚ ጸፋር ዓለማዊ ቁጠባዊ ውድድር ክትዋሳእ፡ ዘለዎ ብልጫታት ኣብ ቅድሚት ሰሪዓ ክትብገስ ከድሊ እዩ። ምናልባት ውሑድ ህዝብን ድሩት ውሽጣዊ ዕዳጋን ኣብ ንግዲ ዓለም ማረኽቲ ከይመስሉ ይኽእሉ ይኾኑ። ኤርትራ ግን ንተወዳዳርነታ ሓይሊ ዝድርዑ ፍርድናት ብልጫታት ኣለዎ። ጂኦ-ስትራቴጂካዊ ኣቀማምጣ ኤርትራ ኣብ ቀይሕ ባሕሪ ዝሰፍሐ ገማግም እትውንን ብምኽናን ዓለማዊ ንግዳዊ መስመር ማሪታይም ድማ ብኣፍደገ ገዝኦ ስለዝሓልፍ ተበሃሂት ይገብራ። ኤርትራ ኣብ ውሽጣ ዓቂባቶ ዘላ ዘተኣማምን ሰላምን ርግኣትን ድማ ልዕሊ ዝኾነ ብዋጋ ዘይትመን ካልእ ብልጫዊ ስሕበት ኣለዎ። እዚ ሓይ ከብቲ ቀንዲ ረቕሒ ንምዕባሌ ዓለማዊ ፊናንሳውን ንግዳውን ቱሪዝማውን ዕዳጋ ስለዝኾነ ኣገዳስነቱ ዓቢ እዩ። እቲ ካልእ ብልጫ ኤርትራ ኣብ ከርሳ ጸይራቶ ዘላ ባህሪያዊ ጸጋታት እዩ። ንጹር ዝኾነ ቁጠባዊ ፖሊሲን እስትራቴጂ ልምዓትን ሓንጺጻ ምስ እትጥቀሙሉ ድማ ኣብ ክንዲ መርገም ዓቢ ምርቓ ስለዝኾነ፡ ኣብ ዕቤትን ምዕባሌን እዞ ሃገር ክህልዎ ዝኽእል ተራን ኣስተዋጸጽኦን ብቐሊሉ ዝግመት ኣይኮነን። ምኽንያቱ ስሕበት ወፍርን ናይ ወጻኢ ሸርፍን ስለዘለዎ። እቲ ካልእ ተወሳኺ ብልጫ ኤርትራ ኣብ መደብ ወፍሪ ዋርሳይ ይከኣሎ ክብሪ ስራሕን ሞያን ዓያይነትን ዘጥርዩ፡ ትጉሃት መንእሰያት ብብዝሒ ዝፈርዮላ ዘሎ ሃገር ስለዝኾነት እዩ። ብቡልዶዘራት ተሰንዮም ጎበታት ከፍርሱ ዝውዕሉ ደቂ ኣንስትዮ ብብዝሒ ዝርከብዎም መንእሰያት ምርኣይ ኣብ ኤርትራ ንቡር እንዳኾነ እዩ መጺኡ ዘሎ። እዚ ድማ ምክልት ናይ ዓያይ ሓይሊ ኣብ ቦትኡ ከምዘሎ እዩ ዘርኢ።

ኤርትራ ነዘም ብመጠኑ ዘተኣማምኑ ብልጫታት ሒዞ ናብ ውድድር ቁጠባ ዓለም ክትብገስ እንተድኣ ኮይና፡ ከምቲ ኣብ ፖለቲካዊ ዓውደ መኸተ ብውሕሉል ኣገባብ ተዓዊታ ዝወጸት፡ ሕጂ'ውን ኣብ ዕዮ ገዝኣ ጥራሕ ኣተኹራ፡ ቡሶላኣ ከየጥፈኣት ብእዋናዊ ሽርሕታትን ውዲታትን ከይተሃመለት ክትሰርሕ ከድሊ እዩ። ርእሰ-ምርኮሳ ከም መትከት ተጠቂማ ዓሚማቶ ዘሎ ምርግጋጽ ውሕስነት ምግብ፡ ህዝቢ ኤርትራ ሓርነት ከብዱን ኣእሙሮኡን ዘረጋገጸሉ ዝምስክር ስለዝኾነ ብዝሓየለ መልክዑ ክስረሓሉ ከድሊ እዩ። ብሓጺሩ ፍሉይነት ኤርትራ ጎሊሑ ዝረኣየሉ ባይታ ምፍጣር ። ኣብ ወጻኢ እንርከብ ኤርትራውያን ዜጋታት ድማ መድረኽ ይዕድሙና ስለዘሎ ኣብ ምዕባሌ ሃገር ተራና ከነዕዝዝ ቅሩባት ንኹን። እዞ እንፍልማ ዘሎና ዓመት ድማ ቀንዲ ዛዕባናን ውራይናን ኣብ ቁጠባዊ ህንጻት ሃገር ዘድሃበ ንጥፈታት ነሰላስላላ ዓመት ክትኮነልና ተስፋ እገብር።

ሰናይ ምረሻ !!!